ECLI:LV:KURT:2022:0722.11151043121.3.S

Lieta Nr. 11151043121
K69-0362-22

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Ventspilī 2022. gada 22. jūlijā

Kurzemes rajona tiesa
tiesnese Olga Macpane
piedaloties prokurorei Lindai Dalderei
aizstāvei Agitai Šamai
iztiesāja atklātā tiesas sēdē krimināllietu /pers. B/, personas kods /personas kods/, apsūdzībā pēc Krimināllikuma 185. panta otrās daļas.

Aprakstošā daļa

[1] /pers. B/ izdarīja svešas mantas tīšu bojāšanu ar dedzināšanu.

2021. gada 24. oktobrī ap plkst. 21.00 /pers. B/, personisku motīvu vadīts, nolūkā nodarīt kaitējumu savam kaimiņam /pers. C/, paņēma šķiltavas un aizdedzināšanai piemērotus materiālus – papīrus, maisiņus un devās uz /pers. C/ īrēto dzīvokli Nr. /adrese/. Pienākot pie dzīvokļa Nr. /adrese/ durvīm, /pers. B/ uz grīdas tīši ar šķiltavām aizdedzināja līdzpaņemtos materiālus, izraisot durvju aizdegšanos un durvju virskārtas apdegšanu. Šo darbību rezultātā tika bojātas dzīvokļa Nr. /adrese/ durvis 216,34 *euro* vērtībā un nodarīts Pašvaldības SIA "/Nosaukums/" mantisks zaudējums.

Ar savām darbībām /pers. B/ izdarīja noziedzīgu nodarījumu, kas paredzēts Krimināllikuma 185. panta otrajā daļā.

[2] Turklāt /pers. B/ izdarīja svešas mantas tīšu iznīcināšanu ar dedzināšanu.

2021. gada 17. novembrī ap plkst. 4.00 /pers. B/, personisku motīvu vadīts, nolūkā nodarīt kaitējumu savam kaimiņam /pers. C/, paņēma šķiltavas un devās uz /pers. C/ īrēto dzīvokli Nr. /adrese/. Pienākot pie dzīvokļa Nr. /adrese/ durvīm, /pers. B/ uz grīdas tīši aizdedzināja ar šķiltavām pie durvīm esošo gumijas paklāju, izraisot durvju aizdegšanos. /pers. B/ darbību rezultātā tika padarītas lietošanai nederīgas, t.i., iznīcinātas dzīvokļa Nr. /adrese/ durvis 129,80 *euro* vērtībā un nodarīts Pašvaldības SIA "/Nosaukums/" mantisks zaudējums.

Ar savām darbībām /pers. B/ izdarīja noziedzīgu nodarījumu, kas paredzēts Krimināllikuma 185. panta otrajā daļā.

Motīvu daļa

[3] Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 499. pantu tiesas sēdē tika pieņemts lēmums neizdarīt lietā pierādījumu pārbaudi, jo apsūdzētais tam piekrita, pilnībā atzina savu vainu visā viņam izvirzītajā apsūdzībā, un tiesai pēc lietas materiālu pārbaudes nav šaubu par apsūdzētā vainu, viņa vaina pierādīta pilnībā. Pirmstiesas procesā apsūdzētā izdarītie nodarījumi kvalificēti pareizi.

[4] Ņemot vērā, ka apsūdzētais /pers. B/ neatzina cietušā pieteikto kaitējuma kompensāciju, tiesa saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 499. panta otro daļu nolēma veikt pierādījumu pārbaudi tikai jautājumā par kompensācijas apmēru.

[5] Tiesas sēdē cietušā pārstāvji /pers. F/ un /pers. G/ uzturēja kaitējuma kompensāciju par 1259,20 *euro*.

[5.1] Cietušā pārstāve /pers. F/ liecināja, ka ir notikušas divas ļaunprātīgas dedzināšanas /adrese A/, dega dzīvokļa Nr. /adrese/ durvis. No blakus dzīvokļa Nr. /adrese B/ tika paņemts paklājiņš un dedzināts, līdz ar to degšanas platība nedaudz pārvietojusies arī uz šo dzīvokli. Pēc dedzināšanām SIA "RTC Būve" sastādīja veicamo remontdarbu tāmi par summu 1259,20 *euro*, kas ir iesniegta lietā. Tāmē iekļauti veicamie darbi kāpņutelpas remontam, kas tika bojāta durvju dedzināšanas rezultātā, kā arī ietverta durvju vērtība, kas tika nodedzinātas un vairs nav lietojamas, jo vairs nepilda savu pamatfunkciju. Atbilstoši tāmei esošo durvju demontāžas izmaksas ir 12,50 *euro*, jauno durvju vērtība ir 330,40 *euro*. Ņemot vērā, ka mājai /adrese A/ nav uzkrājuma, remontdarbi līdz šim brīdim nav veikti.

[5.2] Cietušā pārstāvis /pers. G/ liecināja, ka ir sagatavots finanšu piedāvājums jeb darbu tāme, kas tika pieprasīta būvniekiem SIA "RTC Būve", lai viņi iesniedz savu cenu piedāvājumu par attiecīgi veicamajiem darbiem – koridora remontu /adrese A/, ietverot nodedzināto durvju pasūtīšanu pie galdnieka. Lai arī finanšu piedāvājumā ir norādīta tikai objekta adrese /adrese A/, tas tika sagatavots konkrēti par dzīvokli Nr. /adrese/.

[5.3] Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 350. panta pirmajai daļai kompensācija ir naudas izteiksmē noteikta samaksa, ko persona, kura ar noziedzīgu nodarījumu radījusi kaitējumu, samaksā cietušajai kā gandarījumu par morālo aizskārumu, fiziskajām ciešanām un mantisko zaudējumu. Savukārt atbilstoši minētā panta otrajai daļai, kompensācija ir krimināltiesisko attiecību noregulējuma elements, ko apsūdzētais samaksā brīvprātīgi vai uz tiesas nolēmuma pamata.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 351. panta pirmo daļu pieteikumā par mantisko zaudējumu pieprasītās kompensācijas apmērs cietušajam ir jāpierāda.

Kā norādījusi Augstākā tiesa, Kriminālprocesa likuma 352. pants satur nosacījumu, ka, nosakot kompensācijas apmēru, jāizvērtē arī cietušā pieteikums. Tiesa nevar izvērtēt pieteikumu, lai objektīvi noteiktu kompensācijas apmēru, ja cietušais tajā nav pamatojis pieprasītās kompensācijas apmēru. Pie šādiem apstākļiem tiesai nav pietiekoša pamata apmierināt cietušā pieteikumu par kompensāciju (skat. *Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta 2007. gada 28. novembra lēmums lietā Nr. SKK-653/2007*). Savukārt Kriminālprocesa likuma 512. panta otrajā daļā noteikts, ka tiesas spriedumu pamato ar pierādījumiem, kuri pārbaudīti tiesas sēdē vai kurus saskaņā ar šā likuma 125. panta noteikumiem nav nepieciešams pārbaudīt. Minētā likuma prasība attiecas arī uz kaitējuma kompensācijas noteikšanas pamatošanu tiesas nolēmumā

(skat. *Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta 2011. gada 7. novembra lēmumam lietā Nr. SKK –508/2011*).

[5.4] Izvērtējot cietušā pieteikuma pamatotību, tiesa atzīst, ka pieteiktā kaitējuma kompensācija par mantisko zaudējumu nav pierādīta.

[5.5] Atbilstoši cietušo pārstāvju norādītajam, mantiskos zaudējumus apliecina lietā iesniegtais finanšu piedāvājums Nr. 25, kuru sagatavojusi SIA "RTC Būve" un no kura redzams, ka gaiteņa atjaunošanas darbu izmaksas /adrese A/ aprēķinātas par kopējo summu 1259,20 *euro*.

Iepazīstoties ar iesniegto finanšu piedāvājumu, tiesa konstatē, ka no tā nevar izsecināt, ka piedāvājums ir sagatavots tieši tam, lai novērstu /pers. B/ izraisītā ugunsgrēka sekas.

Cietušā pārstāvis liecināja, ka finanšu piedāvājumā Nr. 25 nav fiksēts konkrētā dzīvokļa numurs, kuram tiek plānots mainīt durvis, jo lielākoties tajā norādīti gaiteņa remontdarbi un šī dzīvokļa durvis ir tikai daļa no tiem, taču tas tika sagatavots saistībā ar dzīvokļa Nr. /adrese/ durvju iznīcināšanas gadījumu.

Tiesa nevar piekrist šim apgalvojumam, tā kā tiesas sēdē cietušo pārstāvji liecināja, ka ugunsgrēka laikā tika bojātas ārdurvis diviem dzīvokļiem, proti, ne vien dzīvoklim Nr. /adrese/, bet arī Nr. /adrese B/. Tāpat iesniegtajā finanšu piedāvājumā nav atspoguļots, kura stāva gaitenī remontdarbi ir veicami, tā kā no lietas materiālos esošajiem 2021. gada 5. un 17. novembra aktiem par ugunsgrēku konstatējams, ka ēka /adrese A/ ir piecstāvu dzīvojamā māja, kurā ir vairāki gaiteņi. Turklāt papildus tiesa konstatē, ka finanšu piedāvājums sagatavots 2021. gada 9. novembrī, kas neatbilst nevienam no noziedzīgo nodarījumu izdarīšanas laikiem.

Šādos apstākļos, neapstrīdot paša kaitējuma nodarīšanas faktu Pašvaldības SIA "/Nosaukums/", kad zaudējumu apmērs tiek uzturēts vien uz vispārīgi norādītām summām par atjaunošanas darbiem /adrese A/, nekonkretizējot konkrētu dzīvokli, kā arī neiesniedzot pierādījumus, kas apliecinātu radušos izdevumus sakarā ar izraisītā ugunsgrēka seku novēršanu, tiesai nav pamata apmierināt kaitējuma kompensācijas pieteikumu.

Tiesa norāda, ka kompensācijas nenoteikšana kriminālprocesa ietvaros nav vērtējama kā cietušā tiesību aizskārums, jo cietušajam netiek liegtas tiesības prasīt kaitējuma atlīdzināšanu civiltiesiskā kārtībā jeb Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā, izmantojot likumā noteiktos pierādīšanas līdzekļus.

[6] Atzīstot apsūdzētā /pers. B/ vainu viņam inkriminēto noziedzīgo nodarījumu izdarīšanā par pierādītu, viņam par tiem nosakāms sods. Nosakot soda veidu, tiesa saskaņā ar Krimināllikuma 46. pantu ņem vērā viņa izdarīto noziedzīgo nodarījumu raksturu, ka atbilstoši Krimināllikuma 7. pantā noteiktajai noziedzīgu nodarījumu klasifikācijai Krimināllikuma 185. panta otrā daļa pieskaitāma pie sevišķi smagiem noziegumiem, kā arī ar noziedzīgajiem nodarījumiem radīto kaitējumu, ka tie vērsti pret īpašumu, tāpat tiesa vērtē vainīgā personību.

[7] /pers. B/ agrāk sodīts ar Ventspils tiesas 2017. gada 14. decembra spriedumu pēc Krimināllikuma 185. panta pirmās daļas ar brīvības atņemšanu uz 6 mēnešiem nosacīti ar pārbaudes laiku uz 6 mēnešiem; ar Kurzemes rajona tiesas 2019. gada 2. maija spriedumu pēc Krimināllikuma 185. panta otrās daļas saskaņā ar Krimināllikuma 51. pantu ar brīvības atņemšanu uz 3 gadiem 6 mēnešiem un ar probācijas uzraudzību uz 3 gadiem; ar Kurzemes apgabaltiesas 2019. gada 6. septembra spriedumu Kurzemes rajona tiesas 2019. gada 2. maija spriedums atcelts pilnībā un pēc Krimināllikuma 185. panta otrās daļas saskaņā ar Krimināllikuma 51. pantu sodīts ar brīvības atņemšanu uz 3 gadiem 2 mēnešiem un ar probācijas uzraudzību uz 3 gadiem, sodāmība nav dzēsta.

Ar VSIA "Rīgas psihiatrijas un narkoloģijas centrs" 2022. gada 13. janvāra ambulatorās tiesu psihiatriskās ekspertīzes atzinumu Nr. /Numurs/ /pers. B/ ir konstatēta viegla garīga atpalicība ar uzvedības traucējumiem. Atbilstoši Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas sniegtajai informācijai /pers. B/ no 2005. gada 26. augusta noteikta otrās grupas invaliditāte, kopš 2013. gada 12. februāra – bez atkārtota pārbaudes termiņa norādes, t.i., uz mūžu.

[8] Krimināllikuma 185. panta otrās daļas sankcija paredz kā vienīgo soda veidu brīvības atņemšanu uz laiku līdz desmit gadiem. Papildus panta sankcijā paredzēts kā alternatīvais papildsods – probācijas uzraudzība uz laiku līdz trim gadiem.

Krimināllikuma 46. panta pirmā daļa noteic, ka sodu nosaka tādā apmērā, kādu par izdarīto noziedzīgo nodarījumu paredz šā likuma sevišķās daļas attiecīgā panta sankcija, ievērojot šā likuma vispārīgās daļas noteikumus.

Saprotot noziedzīgu nodarījumu kā netaisnīgumu, ko radījusi pārkāpēja darbība vai bezdarbība, ikvienā konkrētā gadījumā ir svarīgi izvēlēties un piemērot pārkāpējam tādu sodu, kas ir samērīgs un maksimāli atbilst sabiedrības un arī pārkāpēja interesēm (skat. *A.Judins. Krimināsods nav valsts atriebība par izdarīto noziedzīgo nodarījumu. Jurista Vārds Nr. 11 (762), 2013. gada 19. marts, 7. lpp.*).

[9] Nosakot soda mēru, tiesa ņem vērā apsūdzētā atbildību ietekmējošos apstākļus. Saskaņā ar Krimināllikuma 47. panta otro daļu tiesa par /pers. B/ atbildību mīkstinošu atzīst apstākli, ka savu vainu noziedzīgo nodarījumu izdarīšanā ir vaļsirdīgi atzinis un nožēlojis izdarīto. Saskaņā ar Krimināllikuma 48. panta pirmās daļas 1. punktu apsūdzētā atbildību pastiprina apstāklis, ka nodarījumi veido noziedzīgu nodarījumu recidīvu.

Tāpat tiesa atzīst, ka /pers. B/ ir sekmējis kriminālprocesa likuma 21. panta otrās daļas 1. punktā noteiktās tiesības uz sadarbību, ir izvēlējies vienkāršāku procesa veidu – piekritis lietu iztiesāt, neizdarot pierādījumu pārbaudi. Tas, ka apsūdzētais izmanto savas tiesības uz sadarbību vienkāršotāka procesa izvēlē, nav atzīstams par patstāvīgu viņa atbildību mīkstinošu apstākli, bet tiesa to ņem vērā pie soda noteikšanas. Šāda atziņa izriet arī no tiesu prakses (skat. *Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta 2008. gada 21. aprīļa lēmumu lietā Nr. SKK-232/2008*).

Papildus pie soda mēra noteikšanas tiesa vērtē noziedzīgo nodarījumu raksturu, ka, neraugoties uz smagumu, to rezultātā nekādas smagas sekas nav iestājušās, kā arī ņem vērā, ka abos nodarījumos tika bojātas un iznīcinātas tikai vienas durvis un to vērtība ir uzskatāma par nelielu, un apsūdzētā veselības stāvokli.

Pamatojoties uz minēto, tiesa uzskata, ka /pers. B/ par atbilstošu un pietiekošu sodu atzīstams abos noziedzīgajos nodarījumos noteikt sodu tuvāk minimālās sankcijas robežai, tādējādi sasniedzot Krimināllikuma 35. pantā noteikto soda mērķi - vainīgās personas sodīšana, sabiedrības drošības aizsardzība, kā arī preventīvā funkcija – panākt, lai notiesātais un citas personas pildītu likumus un atturētos no noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas.

[10] Tā kā /pers. B/ jau agrāk sodīts par identiska rakstura noziedzīgiem nodarījumiem, tiesa uzskata, ka pēc pamatsoda izciešanas nepieciešams apsūdzēto pakļaut pastiprinātai uzvedības kontrolei, līdz ar to apsūdzētajam piemērojams panta sankcijā paredzētais papildsods – probācijas uzraudzība. Soda noteikšanā pēc noziedzīgo nodarījumu kopības /pers. B/ piemērojams daļējas sodu saskaitīšanas princips.

[11] Sakarā ar to, ka /pers. B/ pirms pilnīgas soda izciešanas izdarījis jaunus noziedzīgus nodarījumus, tad sodam saskaņā ar Krimināllikuma 51. panta pirmo daļu un $1.^1$ daļas 1) punktu pievienojama ne mazāk kā viena trešdaļa no ar Kurzemes apgabaltiesas 2019. gada 6. septembra spriedumu piespriestā neizciestā papildsoda – probācijas uzraudzības (nav izciesti 2 gadi 4 mēneši 12 dienas).

[12] Saskaņā ar Krimināllikuma 52. panta ceturto daļu brīvības atņemšanas soda laikā /pers. B/ ieskaitāms aizturēšanā un apcietinājumā pavadītais laiks.

[13] Lemjot jautājumu par papildsoda izpildi, tiesa atzīst, ka konkrētajā gadījumā nav piemērojama Krimināllikuma $45.^1$ panta sestā daļa (likuma redakcijā līdz 2021. gada 31. decembrim), kas bija spēkā noziedzīgo nodarījumu izdarīšanas laikā. Tiesas ieskatā, ievērojot Krimināllikuma 5. panta otrajā daļā noteikto, ir piemērojams apsūdzētajam labvēlīgākais likums, proti, Krimināllikuma $38.^1$ panta piektā daļa, kas ir spēkā no 2022. gada 1. janvāra, tā kā Krimināllikuma $45.^1$ pantā bija noteikts, ka, ja notiesātais papildsoda izciešanas laikā izdara jaunu noziedzīgu nodarījumu, neizciestais

papildsoda laiks aizstājams ar brīvības atņemšanu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 38.[1] panta piekto daļu papildsoda – probācijas uzraudzība – izpildi uzsākama pēc brīvības atņemšanas soda izciešanas.

[14] Saskaņā ar Latvijas Sodu izpildes kodeksa 138.[2] panta pirmās daļas 2. punktu /pers. B/ ir pienākums pieteikties papildsoda – probācijas uzraudzība – izpildes uzsākšanai Valsts probācijas dienesta Kurzemes reģiona teritoriālajā struktūrvienībā atbilstoši deklarētajai dzīvesvietai.

[15] /pers. B/ piemērotais drošības līdzeklis – apcietinājums – atstājams, līdz spriedums stājas spēkā, jo šāds drošības līdzeklis ir samērīgs, atbilstošs izdarīto noziedzīgo nodarījumu raksturam un kaitīgumam.

[16] Apsūdzētajam aizstāvības nodrošināšanai pirmstiesas procesā un tiesā piedalījās advokāti I.Jeļinska un A.Šama, kurām saskaņā ar iesniegtajiem paziņojumiem par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sniegšanu kriminālprocesā pienākas samaksa 450 *euro*, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 84. pantu un Ministru kabineta 2009. gada 22. decembra noteikumiem Nr. 1493 "Noteikumi par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības apjomu, samaksas apmēru, atlīdzināmajiem izdevumiem un to izmaksas kārtību".

Tiesa nekonstatē Krimināprocesa likuma 85. pantā paredzētos gadījumus apsūdzētā atbrīvošanai no samaksas par veikto aizstāvību, līdz ar to tiesa uzskata, ka minētie procesuālie izdevumi atbilstoši Krimināprocesa likuma 368. pantam ir piedzenami no apsūdzētā, nosakot termiņu kaitējuma kompensācijas un procesuālo izdevumu labprātīgai samaksai.

[17] Atbilstoši Krimināprocesa likuma 235. panta nosacījumiem divi kompaktdiski kā dokumenti atstājami glabāties pie krimināllietas.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz minēto un saskaņā ar Krimināprocesa likuma 511., 514. un 530. pantu, tiesa

nosprieda

/pers. B/ atzīt par vainīgu pēc Krimināllikuma 185. panta otrās daļas par 2021. gada 24. oktobrī izdarīto noziedzīgo nodarījumu un sodīt ar brīvības atņemšanu uz 5 (pieci) mēnešiem un ar probācijas uzraudzību uz 1 (viens) gadu.

/pers. B/ atzīt par vainīgu pēc Krimināllikuma 185. panta otrās daļas par 2021. gada 17. novembrī izdarīto noziedzīgo nodarījumu un sodīt ar brīvības atņemšanu uz 5 (pieci) mēnešiem un ar probācijas uzraudzību uz 1 (viens) gadu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50. panta pirmo un trešo daļu sodu pēc noziedzīgo nodarījumu kopības, sodus daļēji saskaitot, /pers. B/ noteikt brīvības atņemšanu uz 8 (astoņi) mēnešiem 20 (divdesmit) dienām un probācijas uzraudzību uz 1 (viens) gadu 6 (seši) mēnešiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51. pantu noteiktajam sodam daļēji pievienot neizciesto papildsodu pēc Kurzemes apgabaltiesas 2019. gada 6. septembra sprieduma un galīgo sodu pēc spriedumu kopības /pers. B/ noteikt brīvības atņemšanu uz 8 (astoņi) mēnešiem 20 (divdesmit) dienām un probācijas uzraudzību uz 3 (trīs) gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 52. panta ceturto daļu soda laikā /pers. B/ ieskaitīt aizturēšanā un apcietinājumā pavadīto laiku no 2021. gada 17. novembra.

Saskaņā ar Krimināllikuma 38.[1] panta piekto daļu papildsoda – probācijas uzraudzība – izpildi uzsākt pēc brīvības atņemšanas soda izciešanas.

/pers. B/ ir pienākums nākamajā darba dienā pēc atbrīvošanas no brīvības atņemšanas iestādes pieteikties papildsoda - probācijas uzraudzība - izpildei Valsts probācijas dienesta Kurzemes reģiona teritoriālās struktūrvienības Ventspils nodaļā (Atpūtas ielā 16, Ventspilī).

Drošības līdzekli – apcietinājums – /pers. B/ atcelt pēc sprieduma stāšanās spēkā.

Pašvaldības SIA "/Nosaukums/" materiālā kaitējuma kompensāciju krimināprocesā nenoteikt, atstājot cietušajam tiesības prasīt radītā kaitējuma atlīdzināšanu Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā.

Piedzīt no /pers. B/ par labu valstij 450 *euro* (četri simti piecdesmit *euro*) procesuālos izdevumus par advokātu sniegto juridisko palīdzību pēc norīkojuma, nosakot termiņu sprieduma labprātīgai izpildei daļā par procesuālo izdevumu piedziņu - 30 (trīsdesmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas, maksājumu apliecinošus dokumentus iesniedzot Kurzemes rajona tiesā.

Lietai pievienotos 2 (divi) kompaktdiskus ar videoierakstiem kā dokumentus atstāt glabāties pie krimināllietas.

Spriedumu var pārsūdzēt tikai daļā par tiesas piespriesto sodu, kompensāciju vai sakarā ar pieļautiem procesa pārkāpumiem 10 (desmit) dienu laikā no pilna sprieduma pieejamības dienas, 2022. gada 19. septembra, Kurzemes apgabaltiesai, sūdzību vai protestu iesniedzot Kurzemes rajona tiesā.

Tiesnese O.Macpane